

U DVA KLIKA MIŠEM

ŽELJKO JOZIĆ,
LANA HUDEČEK,
MILICA MIHALJEVIĆ

Mrežni izvori u vrijeme korone

Pojava bolesti COVID-19 izazvane koronavirusom donijela je promjene u svim područjima života. U jeziku su se tako pojavile mnoge nove riječi standardnoga jezika (*infodemija*, *koronavirus*, *koronabolnica*, *koronafobija*) i novi žargonizmi (*koronahumor*, *koronaparty*, *kovidiot*), mnoge poznate riječi dobile su novo, najčešće žargonsko, značenje (*maškare*, *pobrisati*), medicinski nestručnjaci usvojili su značenja naziva koji su dosad bili poznati samo stručnjacima (*komorbiditet*, *letalitet*). Pojmovnik koronavirusa koji se stalno nadograđuje nalazi se na mrežnoj adresi <http://jezik.hr/koronavirus/>.

Jedna je od promjena svakodnevnoga života i to da se obrazovanje preselilo na mrežu, učenje je postalo e-učenje, a nastava e-nastava ili mrežna nastava. U vezi s time povećao se i broj jezičnih savjeta koje traže nastavnici i roditelji. Posebno su česta pitanja koja se odnose na pisanje računalnih naziva/imena koji se pojavljuju u opisu mrežnih materijala, npr. kako se pišu imena programa u kojima se pišu prezentacije (PowerPoint) ili kako se pišu imena aplikacija (npr. Zoom). Budući da je riječ o imenima, treba ih pisati izvorno te se ona ne pišu kurzivom.

U 3. broju 3. godišta *Hrvatskoga jezika* u ovoj je rubrici Josip Mihaljević analizirao prednosti i nedostatke e-učenja. Zbog aktualnosti u cijelosti ćemo ponoviti tablicu iz toga članka:

kriterij	prednosti	nedostatci
mjesto	Za održavanje obrazovnoga procesa nije potrebno osigurati poseban prostor.	Neki prostori nisu dobro opremljeni za kvalitetno izvođenje e-učenja (npr. nema pristupa internetu, nedovoljan je broj računala).
vrijeme	Vrijeme učenja može se planirati i izvoditi u skladu s mogućnostima svakoga učenika/ /polaznika.	Ako se učenicima/polaznicima da mogućnost da slobodno planiraju vrijeme za učenje, oni umjesto učenja mogu raditi i što drugo.
dostupnost izvora	Moguće je brže i lakše doći do potrebnih podataka.	Podataka na internetu ima previše te je teško naći pouzdan izvor.
priprema, objava i izmjena nastavnih materijala	Digitalni materijali lakše se mogu objaviti i održavati na internetu te po potrebi izmijeniti i prilagoditi pojedinomu učeniku/polazniku.	Postoji opasnost od neovlaštenoga preuzimanja nastavnih materijala te mogućnost da je programska podrška nedostatna za pokretanje multimedijских materijala poput obrazovnih igara.

Analizirajući ovu tablicu samo četiri godine nakon njezina nastanka, možemo zaključiti da u tablicu treba dodati još jednu, u ovome trenutku najvažniju, prednost e-učenja, a to je da se e-učenje može izvoditi i onda kad je provođenje klasičnoga učenja nemoguće. Tada su manje važni i svi nedostatci e-učenja jer u tim uvjetima e-učenje nema alternativu. Za uspješno provođenje e-učenja i mrežne nastave iznimno su važni i besplatno dostupni mrežni izvori jer oni omogućuju učenicima i nastavnicima lako dolaženje do svih potrebnih izvora informacija. U ovome ćemo prikazu stoga analizirati nove mrežne izvore i posjećenost mrežnih izvora.

Osim *Pojmovnika koronavirusa*, koji je spomenut u uvodu ovoga rada, na adresi *jezik.hr* nalazi se niz novih sadržaja (objavljenih u ožujku 2020.) koji mogu pomoći učenicima i nastavnicima pri e-učenju: *Jezik hrvatski* (osnovne obavijesti o hrvatskome jeziku), *Iz povijesti* (uz interaktivnu vremensku lentu), *Hrvatski na internetu* (popis besplatnih mrežnih izvora), *Hrvatska glagoljica*, *Hrvatska cirilica*, *Hrvatska latinica*, *Hrvatska imena*, *Portal osobnih imena*, *Hrvatski u dijaspori*, *Hrvatska narječja*, *Jezik kao baština*.

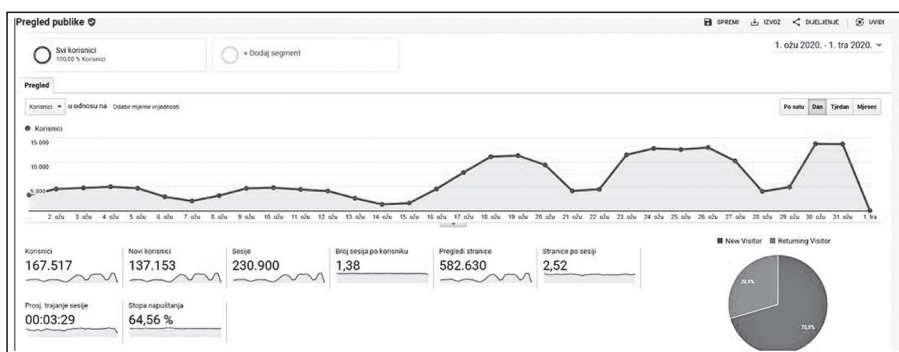
S iste se adrese može pristupiti i brojnim sadržajima koji su i prije bili dostupni korisnicima: *Hrvatski pravopis*, *Hrvatski školski rječnik*, *Hrvatska školska gramatika*, *Jezični savjetnik*, *Bolje je hrvatski*, *Hrvatski na maturi* (uz kviz za maturante), *Hrvatski*

u školi (kvizovi i jezične igre, frazemi i jezični savjeti namijenjeni učenicima, etnici i ktetici), *Struna* (strukovno nazivlje), *Nazivlje.hr*, *Riznica* (korpus hrvatskoga jezika), *Frazemi*, *Metafore*, *Kolokacije*, *Valencije*.

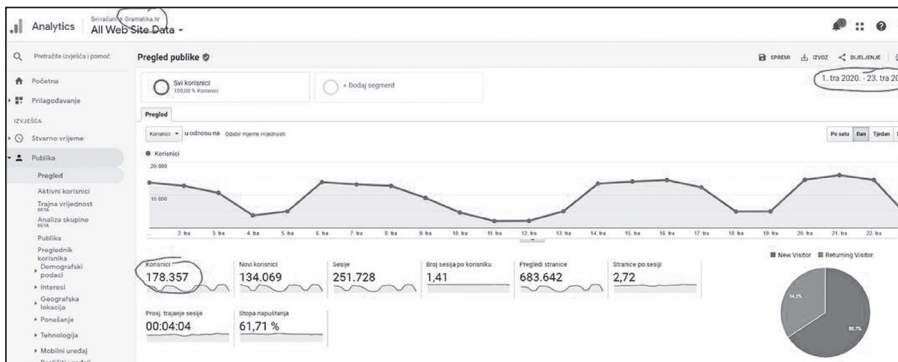
Usporedimo li broj korisnika najpopularnijih mrežnih izvora u vrijeme korone i prije nje dobit ćemo ove podatke:

izvor	siječanj	ožujak
Hrvatski u školi	1500	8400
Hrvatski na maturi	4000	6000
Jezični savjeti	5600	8000
Hrvatska školska gramatika	81 593	167 000
Hrvatski pravopis	89 951	124 000

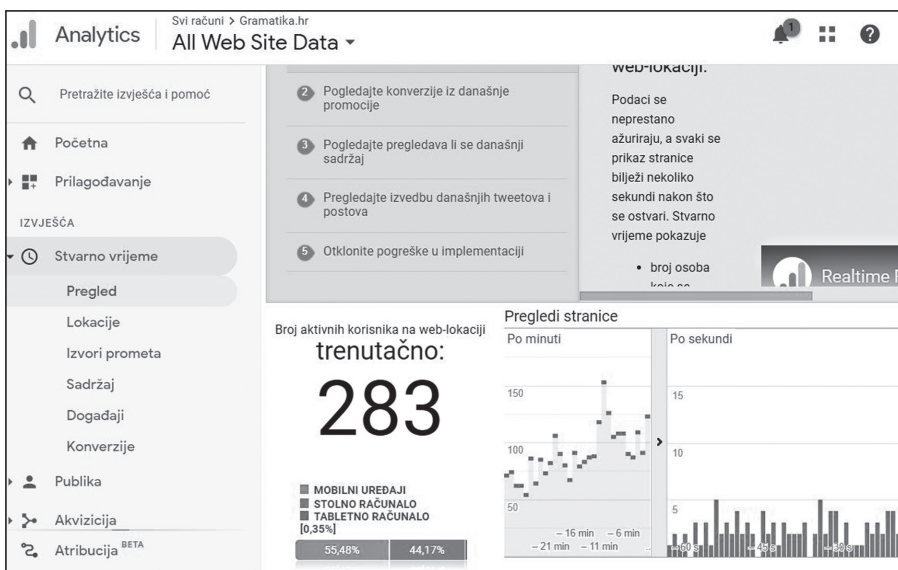
Svi analizirani izvori bilježe rast broja korisnika u ožujku u odnosu na siječanj. Najveći porast broja korisnika bilježi portal *Hrvatski u školi* (više od 5 puta). Takav se porast izravno može povezati s e-nastavom, npr. tijekom televizijske emisije za učenike taj je portal spominjala i učiteljica koja se njime služi (HRTi emisija *Škola na trećem*, 4. razred Hrvatski jezik, 20. ožujka 2020.). Apsolutno najveći broj korisnika ima *Hrvatska školska gramatika*, koja je u ožujku imala 167 000 korisnika u odnosu na 81 500 korisnika u siječnju te je po broju korisnika pretekla i obično najpopularniji izvor *Hrvatski pravopis*, koji je u ožujku imao 124 000 korisnika. Stalni se rast broja korisnika nastavlja te je od 1. do 23. travnja bilo 178 357 korisnika *Hrvatske školske gramatike*. Zanimljivo je da je u ožujku 2020. *Hrvatska školska gramatika* imala 137 153 nova korisnika, a stranica je pregledana 532 630 puta te je u jednome trenutku bilo i 283 jedinstvenih korisnika na stranici.

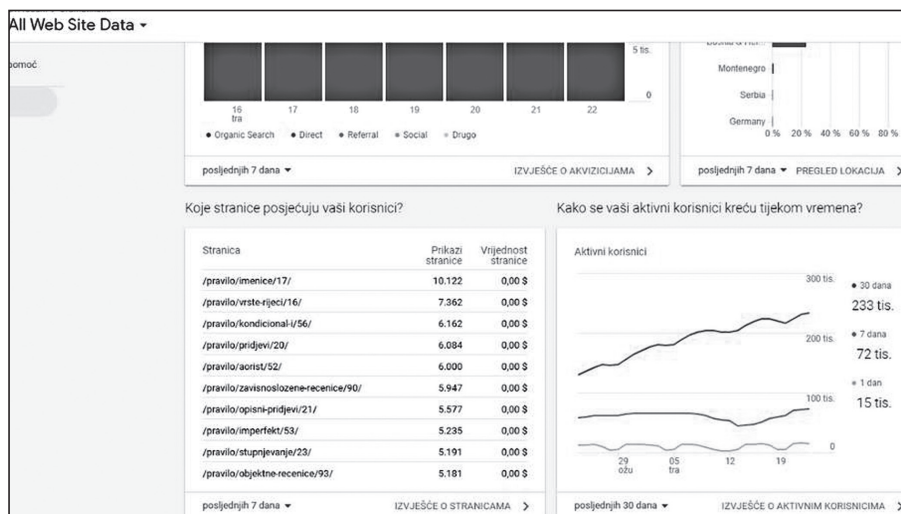
1. slika: Broj korisnika *Hrvatske školske gramatike* od 1. ožujka do 1. travnja

2. slika: Broj korisnika *Hrvatske školske gramatike* od 1. do 23. travnja

3. slika: Broj jedinstvenih korisnika *Hrvatske školske gramatike* u jednome trenutku
 Analizira li se posjećenost pojedinih sadržaja na stranici *gramatika.hr*, vidimo da su najposjećeniji sadržaji koji se odnose na morfologiju, a nakon toga sadržaji koji se odnose na sintaksu.

4. slika: Posjećenost pojedinih pravila

h UVOD GLASOVI - FONOLOGIJA - OBLICI - MORFOLOGIJA - TVORBA RIJEČI - REČENICA I REČENIČNI DIJELOVI - SINTAKSA - IMPRESUM			
IMENICE			
Imenice su promjenjive riječi kojima se označuju bića (dječak, djevojčica), stvari (knjiga, kuća) i pojave (kiša, sunce). Imenice se mijenjaju po padežima.			
padež	oznaka	padežno pitanje	primjer
nominativ	N	Tko?, Što?	dječak, stol
genitiv	G	Koga?, Čega?	dječaka, stola
dativ	D	Komu?, Čemu?	dječaku, stolu
akuzativ	A	Koga?, Što?	dječaka, stol
vokativ	V	Oj!, Ej!	dječače
lokativ	L	O kome?, O čemu?	dječaku, stolu
instrumental	I	(S) kim?, (S) čim?	dječakom, stolom

5. slika: Najposjećenija stranica *Hrvatske školske gramatike*